

Rälspiken

Göteborgs
Modelljärnvägssällskap

Nr 5, dec 2019

*Alla läsare tillönskas en riktigt
God Jul och ett Gott Nytt År*

GMJS medlemmar kallas härmed till klubbens

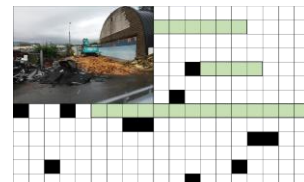
ÅRSMÖTE

tisdagen den 18 februari 2020 kl. 19.00
i sällskapets lokal.

Mötet, som hålls enligt stadgarna,
avslutas med lättare förtäring.
Välkomna!

Plus Giro Medlemsavgift 2019 750 kr Betaling emottas senast 2019-01-31	INBETALNINGSBEREDNING A 11-12-2019 24 14 19 - 1 Medlemsavgift 2019 Göteborgs Modelljärnvägssällskap
---	---

Årsmöte

Julfest

Medlemsavgiften

Julkrysset

Göteborgs Modelljärnvägssällskap är en ideell förening som äger och bygger en modelljärnvägsanläggning i skala O, 1:45. Sällskapet bildades 1945.

2019 består styrelsen av

Ralph Milthon
Ordförande

Leif Johansson
vice ordförande

Torbjörn Ek
sekreterare

Lennart Risfelt
kassör

Kjell Persson
ledamot

Nils Pihlgren
ledamot

Hans Johansson
redaktör

Medlemskap erhålles genom att betala in årsavgiften **750 kr** på föreningens plusgirokonto **24 14 19 – 1**.

Under våren 2017 har vi flyttat till Hisingen. Föreningens besöksadress är nu Bror Nilssons Gata 4A på gamla Götaverksområdet. Buss 16 eller färjorna på älven är bra transportmedel. Betalparkering finns direkt utanför lokalen men är dagtid ofta fullbelagd.

Brevadressen är

GMJS c/o Torbjörn Ek

Kobbarnas väg 15

416 64 GÖTEBORG

Vill Du komma i kontakt med oss går det säkert med någon av nedanstående

Ordföranden 0708 – 45 35 88

Sekreterare 0702 – 622 566

Sekreteraren: torbjorn_ek@hotmail.com

Redaktör'n: hasses@telia.com

Text och foto, där intet annat anges, står redaktören för.

Se även vår hemsida

www.gmjs.se

Vi finns även på Facebook

Däckexplosion

--Odd, vad menar du med att säga att amiral Nelson dog i en cykelolycka?

Driver Du med mig?

--Nej fröken. Det står i boken att han dog när däcket exploderade under honom....

Å andra sidan.....

så är äntligen sommaren slut för denna gång. Man minns ju sommaren 2018, kallad Erlander – för att den var så lång och torr. Årets sommar kunde inte riktigt leva upp till den nivån. Hösten skall vi inte prata om. Jag har glömt hur många gånger jag tömt regnmätaren! Men nu är det vintermånad. En (elak) kamrat frågade mig om jag visste vilken månad som har 28 dagar. Jo, självklart svarade jag trosvisst, men det var ju fel! Alla månader har ju 28 dagar! Så är det. Förresten vet Du vilken som är den längsta månaden? Jo, oktober! Inge´ lurt! Fundera nu på varför!

Nu över till något helt annat som det heter i nyhetsprogrammen. Det gäller det lilla ordet **dom**. Dom borde sanda bättre på gångbanorna, nu har dom stängt av Storgatan igen, dom borde sätta upp trafikljus här i stället eller nu har dom inte tömt soporna denna vecka. Jag har nog levt i föreställningen att dom – det är kommunen, men nu fick jag höra att dom skall bygga en linbana över älven och då tänkte jag att då är det nog inte kommunen i alla fall, för så dum kan väl inte en kommun vara! Sedan hörde jag att dom skall gräva upp hela stan´ nu när vi skall fira 400-årsjubileum. Vad har dom då att visa upp? 300-årsjubileet 1923 var en stor succe´. Då byggde dom Konstmuseet, Liseberg, Svenska Mässan och Botaniska samt ett stort utställningsområde bakom Götaplatsen. Vad har dom att visa upp nu 2021? Jo, en uppgrävd stad med trafik kaos! Där föll den sista illusionen. Nu har jag hört att dom skall flyga till månen igen efter 50 år. Det kanske trots allt är dom – våra kära kommungubbar och gummor. Trevlig resa. Välkomna åter när vi fyllt igen alla hål ni skapat. Allt är fel säger språkpolisen. Det heter inte dom, det heter de, men då blir det inte så roligt. Aldrig får man vara riktigt glad.

Nu har det hänt. Dom, nej **Vi**, har beslutat oss för vilket digitalstyrningssystem som klubben skall använda. Det skedde på styrelsemötet den 10 oktober. En historisk dag. Det blev ESU och en hel del detaljer är nu beställda. Nu gäller det att prioritera inkoppling och implementering och att dekoderisera våra lok. Vidare är det mycket viktigt med utbildning av våra medarbetare så att fler än några få kan köra anläggningen. Här har vi en stor och viktig arbetsuppgift framför oss.

Välkommen att Julkryssa. Lösningar kan lämnas till redaktör'n eller mailas till

hasses@telia.com senast den 15 januari.

God Jul

önskar

Redaktör'n

Farväl till Bergslagsgatan. Omslagsbilden visar vad som fanns kvar av vår lokal den 20 augusti 2018. Det blev 62 år i denna lokal. Kanske ett rekord för en modelljärnvägsförening?

Morrgan Claesson till minne

Järnvägsprofilen Morrgan Claesson har tragiskt förolyckats på Lärje bangård. Olyckan inträffade i samband med ett växlingsarbete. Morrgan vigde hela sitt liv åt järnvägen. Han var verksam i Bergslagens Järnvägssällskap under många år. Mannen med det stora, vita skägget var en dynamisk och drivande person som ofta väckte känslor. Hans inställning och arbete blev många gånger omdebatterat och ifrågasatt men ingen kan ta ifrån honom kärleken till järnvägen. Han gifte sig på ett ånglok och han brann för sina tåg. Han älskade järnvägen och paradoxalt nog blev det till slut järnvägen som tog hans liv. Morrgan Claesson blev 75 år.

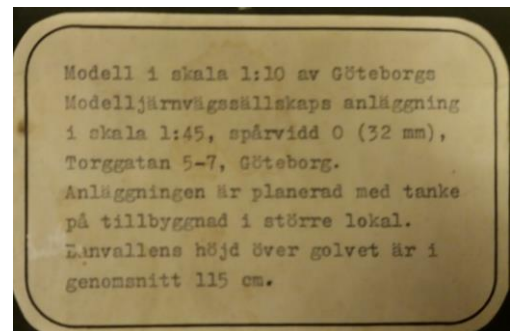
Digitaliseringen

Julen närmar sig med stormsteg. Årets julklapp kan vara någon liten digital pryl. I så fall är vi lyckligt lottade. Redan den 31 oktober kom tomten till oss med 55 digitala små prylar att installera under vår anläggning. Då skedde nämligen en första leverans av den digitalutrustning vi skall använda oss av. Det var leverantören själv som levererade. Det firades med en GMJS/ESU-tårta. Nu har vi ett drygt arbete framför oss med att montera och installera. Anders Olsson organiserar projektet och han efterlyser fler medlemmar som vill/kan jobba praktiskt med detta.

En första leverans. Boostrarna kommer senare. Ordförande Ralph tackar Hans Lindgren för leveransen. Foto Anders Olsson

Så här började det

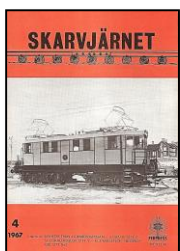
Så här började det i en lite 1:a på Torggatan i Västra Nordstan 1945. Den första anläggningen finns bevarad som en modell i skala 1:10 och förvaras nu uppe på vårt entresolplan. Modellen är ca 1 meter och förvaras i en transportlåda. Vi hoppas kunna ordna en fin plats för den så att alla kan ta del av mästerverket.

Rälspikens historia

På 1950-talet var klubbens meddelanden enbart stencilerade maskinskrivna blad såsom detta nr 2 från den 20 mars 1957. Här berättar sekreteraren att spårlängden är ca 200 m, att man slagit i ca 80 000 rälsspikar, dragit 2 347 m elkabel, använt 250 kg gips, 186 häftplåster och inmundigt ca 4000 koppar kaffe.

Nästa steg blev att klubbens meddelanden namngavs SKARV-JÄRNET. Den övergick dock så småningom till en privat utgiven modelljärnvägstidning.

Från och med 1966 återgick klubben till ett eget något enklare medlemsblad, nu kallat RÄLSPIKEN. Detta utseende behölls under åren 1966 – 1969.

Åren 1970 – 71 fick bladet ett nytt huvud med en stiliserad räls-spik eller räl-spik eller räls-pik....

1971, och endast detta år, bytte man åter utseende på medlemsbladet. Nu framgick tydligt att det var frågan om en RÄLS-PIK.

1972 kom den numera legendariska RÄLSPIKEN med GMJS-bokstäverna fiffigt inordnade i ett ånglok. Emblemet ritades av vår egen konstnär och stilist, Sven-Bertil Johansson. Denna logotype höll i 20 år. Först 1992 ersattes det av lokskylts-emblemet som nu är välbekant.

1992 kom tidningens emblem som har gällt fram till nu. Ända fram till ca 2005 var lokskylten i stiliserat svart/vitt. Först då gick vi över till den färgade och mer naturliga varianten. Tidningen trycktes/kopierades dock i svart/vitt och det var enbart till julnumret som vi kostade på oss en framsida i färg. I och med att vi numera använder oss av datorer så skrivs hela medlemsbladet naturligtvis i färg men, av kostnads skull, trycks vissa blad enbart i svart/vitt. För den som får sin RÄLSPIK som en Pdf-fil via mail är den naturligtvis helt i färg. Styrelsen önskar att fler medlemmar anammar mail-varianten. Det spar oss bläckpatroner och porton.

Så länge jag kan minnas (1977) hette vår redaktör Lars-Erik Bernström. Han har, genom sitt kunnande och sin ömsom precisa och ömsom dråpliga språkbehandling, glatt oss genom många år. Jag vill framföra ett senkommet men innerligt tack till Dig Lasse för många trevliga läsestunder genom åren.

1997 lämnade Lasse över till Leif Ohlsson. Leif har med den äran fört traditionen vidare. I och med Leif har dataredigering införts och bladet har fått avsevärt fler bilder och bilder av högre kvalitet. Tack Leif för Dina fina insatser under 11 år.

Med viss bävan åtog jag mig 2008 redaktörskapet för detta ärevärdiga medlemsblad. Jag har fortsatt i mina företrädarens anda och har nu skrivit i snart 12 år. Idéerna börjar tryta så kom gärna med några små artiklar.

Hans Johansson
redaktör

Järnvägstid

I järnvägens barndom hade varje stad sin egen lokala tid. Då solen stod som högst på himlen var klockan tolv, därmed basta! Det innebar att när klockan var 12.00 i Göteborg så hade den hunnit bli 13 minuter över i Hallsberg, och 12.24 i Stockholm. På den tiden, när det tog 18 timmar att åka sträckan, hade en tidsskillnad på 24 minuter inte särskild stor betydelse. Städer och landsdelar hade i hög grad fungerat oberoende av varandra när det tog flera dagar att förflytta sig mellan dem.

Men när järnvägarna knutit ihop landets östra och västra delar uppstod problemet att upprätta begripliga tidtabeller. Man blev tvungen att införa en s.k. järnvägstid, gemensam för hela landet. Efter hård debatt bestämdes att järnvägstiden skulle baseras på Göteborgs lokala tid och inte Stockholms! Tillsammans med tågtidtabellen hade man då en tidsskillnadstabell, med vars hjälp man kunde räkna om järnvägstid till hemortens normala soltid, som för stockholmarnas del då skilde 24 minuter.

I de länder där det fanns olika ägare till olika järnvägslinjerna blev det stora problem för resenärerna. I USA t.ex. tillämpade varje bolag sin egen tid, vanligen lokaltiden på den ort där det hade sitt huvudkontor. På stationer där flera bolags linjer korsade varann fanns det ofta en klocka för respektive bolags järnvägstid. Pittsburg t.ex. hade inte mindre än sex olika järnvägstider.

Efter hand som orterna i varje land knöts ihop mer och mer, desto besvärligare blev de lokala tidsberäkningarna. Det var dags att införa en nationell enhetlig standardtid! Sverige gjorde så 1879 och Storbritannien följde efter året därpå. Med tanke på de ökande järnvägsförbindelserna mellan länderna blev naturligtvis nästa steg en internationell samordning av tiden. Den kanadensiske järnvägsingenjören Stanford Fleming föreslog en indelning av hela världen i 24 tidszoner utgående från meridianen genom Greenwich i London. 1883 började Flemings förslag tillämpas över hela världen.

Jernvägs-tid.

Railway time. Eisenbahnzeit. Temps des Chemins de fer.

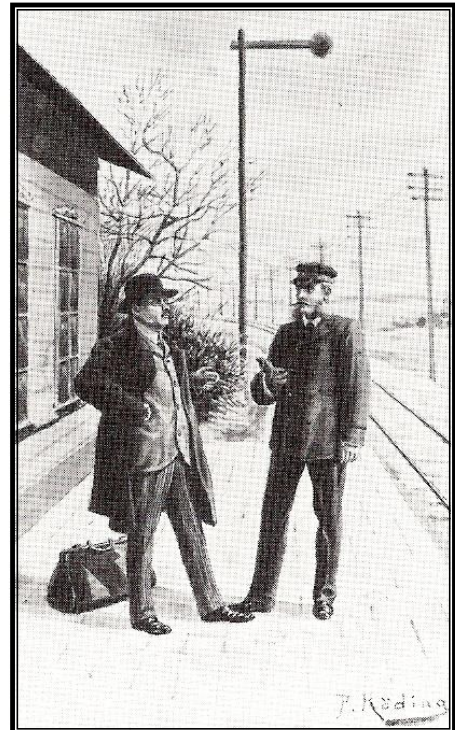
Tidsskillnads-Tabell

utvisande huru många minuter man bör tillägga den i tabellerna (sid. 14—22) utsatta järnvägstiden, för att erhålla nedanskrifna stationers *lokaltider* för bantagens ankomst och afgång.

Stockholm	24 minuter.	Tenhult.....	10 minuter.
Södertelje	23 "	Forserum	10 "
Gnesta	21 "	Näsjö	11 "
Sparreholm	19 "	Säfsjö	11 "
Cathrineholm	17 "	Laushult.....	10 "
Wingåker	16 "	Alfveata	10 "
Hallsberg	13 "	Elmhult.....	9 "
Örebro	13 "	Hessleholm	7 "
Vretstorp	12 "	Hör	6 "
Laxå	11 "	Örtofa	5 "
Finnerödja	10 "	Lund	5 "
Töreboda	9 "	Malmö	4 "
Skåfte	8 "	Herflunga.....	4 "
Falköping	6 "	Alingsås	2 "
Mullsjö	8 "	Göteborg	0 "
Jönköping	9 "		

Källa
Sveriges Järnvägs Historia,

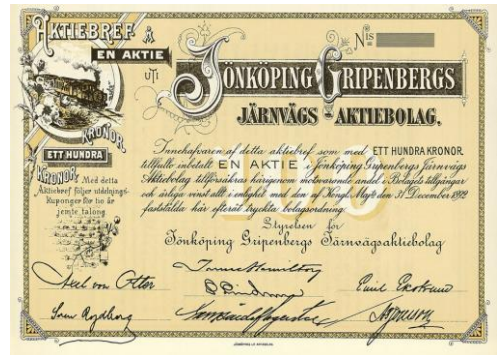
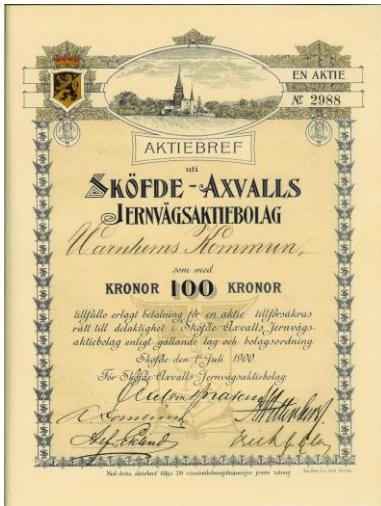

Resanden: Är tidtabellen ändrad eftersom tåget redan har gått?

Stinsen: Jag tidigare gick det senare, men på senare tid har det gått tidigare.

Små konstverk

Konst är sånt' man inte kan. När man kan det är det ingen konst. Nu för tiden ser ett aktiebrev inte ut som förr, tyvärr. Då var de riktiga konstverk som man med stolthet kunde visa upp eller t.o.m. rama in och hänga upp på väggen. Numera är det en elektronisk fil i datorn. Det är det som kallas för utveckling! Tacka vet jag förr, ju förr dess bättre!

- Olle, hur dog Karl XII?
- Han blev knivmördad av Cederström.
- Cederström?
- Jo, jag har sett tavlan och där står Karl XII likfärd efter stick av Cederström...

En dag går Kajsa på kyrkogården och möter prästen där.
Hon frågar honom varför det inte står på alla gravar vad personerna dött av.
- Men, säger prästen, det står det väl inte på någon av gravarna.
- Jo, svarar Kajsa. Här står det: sköts av kyrkogårdsförvaltningen.

Torsdagen den 12 december avslutar vi byggåret med en liten fest som tack för goda insatser under året. Det blir kusselatter, lite filbörarglög, kakor utan peppar och lite gärnjympa förstås. Vi börjar kl. 19.

Välkomna

Medlemsavgiften för år 2020.

Medlemsavgiften för 2020 beslöts av årsmötet 2018 till 750 kr. Ingen höjning har skett sedan dess. Avgiften skall vara betald senast 2020-01-31.

Verksamheten 2020

Under 2020 kommer fokus för verksamheten att ligga på landskapsbygge och digitalisering. Vi kommer att färdigställa så mycket vi kan för att kunna köra digitalt och därmed ha lite mer organiserade visningar med speaker, ljussättning och video. Detta arbete kostar en hel del pengar. Det behövs också resurser för inköp av ett antal lok och elektronisk utrustning (dekodrar) till dessa och befintliga lok.

Vi mottar därför med stor tacksamhet de bidrag, stora eller små, som medlemmar har möjlighet att ge utöver medlemsavgiften.

		INBETALNING/GIRERING A		Kod 1
Medlemsavgift 2020		Till Facklöknings		
750 kr		24 14 19 - 1		
Betalning emottas senast 2020-01-31		Betalningsmottagare (organisationsnamn) Göteborgs Modelljärnvägssällskap		
Meddelande kan inte lämnas på baksidan.		Avsändare namn och (valfritt) adress		
Meddelande kan inte lämnas på baksidan.		Glöm inte Ditt namn		
Meddelande kan inte lämnas på baksidan.		Betalningsmottagare (organisationsnamn)		
Meddelande kan inte lämnas på baksidan.		Avsändare namn och (valfritt) adress		
Meddelande kan inte lämnas på baksidan.		Betalningsmottagare (organisationsnamn)		
Meddelande kan inte lämnas på baksidan.		Avsändare namn och (valfritt) adress		

Inför årets avslut

Nu är tre år i de nya lokalerna på Lindholmen snart till ända. Tiden går fort när man har roligt och det har man där. Mycket har utförts men mycket återstår än så vi kan med tillförsikt fortsätta att ha roligt. Den arbetslust som infann sig när vi flyttade in i de nya lokalerna har inte avtagit, snarare tvärtom. Tittar man i vår loggbok är det inte ovanligt med 10 -15 medlemmar som ställer upp, hela dagar, eftermiddagar eller kvällar, på måndagar och torsdagar som är våra ordinarie arbetsdagar. Där i mellan finns det även de som smyger ner på övrig fritid.

Utöver arbetsdagarna ses vi också på alla visningar som röner allt större intresse bland allmänheten. På den senaste öppna söndagsvisningen i november hade vi inte mindre än 73 vuxna och 25 barn som besökare. På en bokad visning veckan innan för Byggnadstekniska Föreningen i Göteborg hade vi 41 deltagare vilket hitintills är rekord för en samtidig grupp. Visningarna innebär också ringar på vattnet med ökad medvetenhet om vår existens. Alla besökare erbjuds också att meddela sin e-mailadress så att vi kan skicka ut nyhetsbladet JUST NU där vi med text och bilder visar vårt framåtskridande. För närvarande är det 87 prenumeranter på vår lista. För Er medlemmar, som inte har möjlighet att komma regelbundet till oss, är det min förhoppning att Ni ändå känner samhörighet med sällskapet och då inte minst genom Rälspiken under ledning av vår idoge och legendariske redaktör. Härmed är det bara för mig att tacka för det gångna arbetsåret och önska alla

En God Hjul och ett Gott Nytt

Spår

Ralph

En titt på våra blivande lokaler

2 januari 2017. Nu börjar det!

Byggnadstekniska
Föreningen

